

Sote-uudistus: ensiaskel pitkällä tiellä

Toteutuessaan sote-uudistus on vuosikymmeniin merkittävin sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva uudistus. Se on kansainvälisesti ainutlaatuinen integroidessaan laajasti palvelujen järjestämisvastuun.

Monien mielestä uudistus jää kuitenkin puolitiehen, kun rahoitusta ja asiakkaiden valinnanvapautta ei sijoitettu järjestämisen kanssa samaan pakettiin. Toisten mielestä uudistus on aivan liian radikaali viedessään kunnilta suuren osan tehtävistä ja budjetista.

Kuva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta on muuttunut voimakkaasti ja suunta selkeytynyt runsaassa vuodessa. Vielä syksyllä 2013 järjestämisvastuuta kaavailtiin noin 40–50 kunnalle tai kuntayhtymälle. Nyt sote-alueiden määrä on pudonnut viiteen. Alkukesällä 2013 ei ollut tietoaakaan sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen uudistamisesta. Nyt parlamentaarinen työryhmä valmistelee vaihtoehtoja monikanavaisen rahoituksen purkamiseksi.

Sote-uudistus käynnistää pitkällisen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusproessin. Seuraavaksi tartutaan rahoituksen uudistamiseen, joka voi olla radikaalikin, ellei talouskasvu päästä päättäjiä ja julkista sektoria pälkähästä.

Tärkeää on saada rakenteet ensin kuntoon, sen jälkeen palvelujen sisällön uudistaminen sujuu helpommin. Järjestämisvastuun keskittäminen viidelle sote-alueelle antaa edellytykset purkaa laitospasiteettia hallitusti, suunnata varoja uudelleen erityistason palveluista peruspalveluihin ja parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua.

Sote-uudistus saattaa hidastaa maltillisesti menojen kasvua, mutta lopputulos riippuu uudistuksen toimeenpanosta. Palvelujärjestelmän vinoumia on mahdollista korjata ja saavuttaa säästöjä, jos tuotantovastuullisten toimijoiden määrä jää korkeintaan 4-5:een kullekin sote-alueelle. Vaarana on tuotantovastuun mahdollinen pirstaloituminen lukuisille kunnille ja kuntayhtymille, mikä voi vesittää uudistuksen tavoitteet.

Uudistus ei sellaisenaan hillitse menojen kasvua, vaan edellyttää päättäjiltä kykyä ja taitoa hyödyntää täysimääräisesti syntyvän integraatorakenteen mahdollisuudet. Sote-uudistusta enemmän menokehitykseen vaikuttanee hallituksen tuore päätös ottaa käyttöön julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon budjettikehysmenettely, jolla julkisten sote-menojen kasvulle asetetaan katto.

Markku Pekurinen
osastajohtaja
Palvelujärjestelmäosasto
etunimi.sukunimi@thl.fi

Lisää tietoa:

THL:n asiantuntijaryhmä. [SOTE viidelle alueelle – vaikutusten ennakoarvointi](#). THL, Päätösten tueksi 1/2014.